

Haruki
Murakami

Počúvaj
pieseň vetra

Pinball 1973

風の歌を聴け

村上春樹

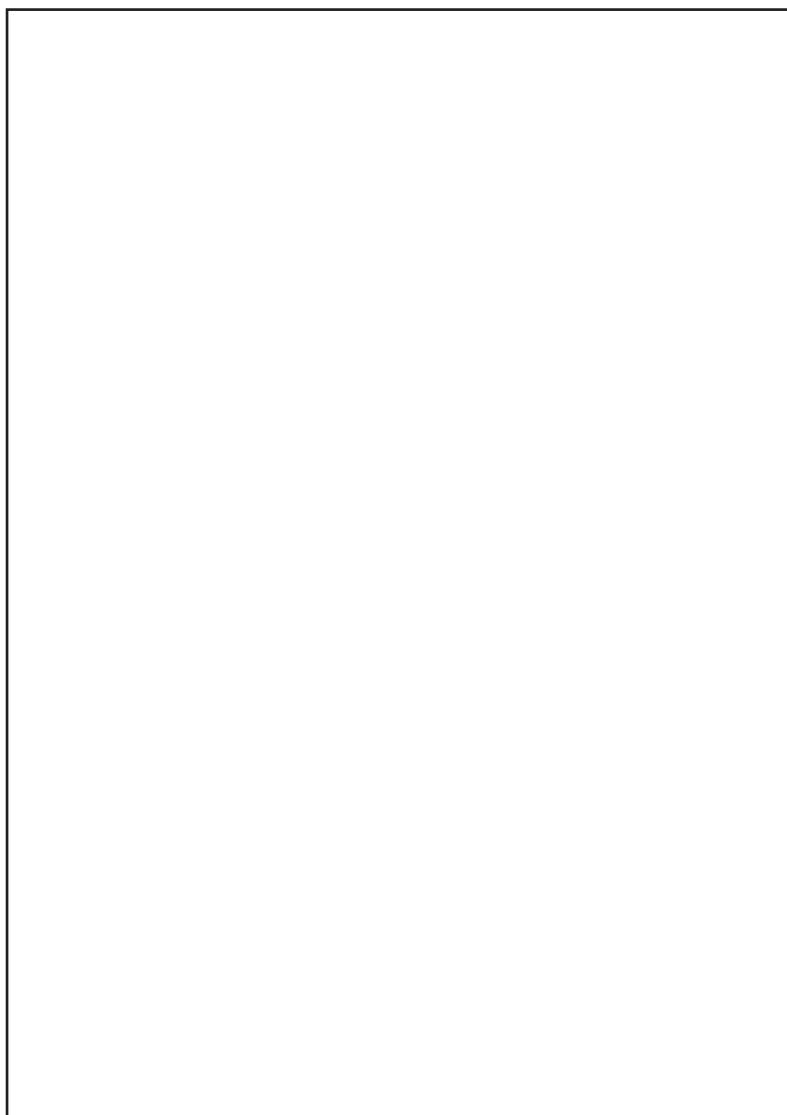


SVETOVÁ PRÓZA

1973
年のピンボール



SVETOVÁ PRÓZA



Haruki
Murakami

Počúvaj
pieseň vetra

Pinball 1973

Z japončiny preložila
DANA HASHIMOTO

slovart

Kaze no oto wo kike/Hear the Wind Sing © 1979 by Haruki Murakami
1973 Nen no pinboru/Pinball, 1973 © 1980 by Haruki Murakami
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2019
Translation © Dana Hashimoto 2019

ISBN 978-80-556-2268-2

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

—————→ POČÚVAJ PIESEŇ VETRA

► 1

Dokonalý text neexistuje. Rovnako ako neexistuje dokonalá zúfalosť. To mi povedal jeden spisovateľ, s ktorým som sa náhodou zoznámil počas štúdia na univerzite. Jeho slová ma ako-tak utešili, hoci ich skutočný zmysel som pochopil až oveľa neskôr. Nuž, dokonalý text teda neexistuje...

Napriek tomu som pri každom pokuse niečo napísať prepadal beznádeji. Výsledky môjho snaženia boli totiž až príliš obmedzené: aj keď som dokázal niečo napísať napríklad o slonovi, o jeho pohoničovi by som možno nevedel napísať nič. Takže tak.

Tá dilema ma trápila osem rokov. Osem rokov! Poriadne dlho.

Nuž ale ak človek vníma rôzne situácie ako príležitosti niečo sa naučiť, vtedy mu, samozrejme, ani vlastné starnutie nepripadá nijako zvlášť tragické. Tak znie všeobecne platné pravidlo.

Ja som sa podľa neho začal snažiť riadiť svoj život hneď po dvadsiatke. Preto som v živote utržil množstvo bolestivých úderov, kdekto ma oklamal alebo nepochopil, no vďaka tomu som zažil aj kadečo mimoriadne. Rôzni ľudia sa pri mne pristavili, oslovili ma len preto, aby ma prevalcovali, prešli po mne, akoby prechádzali cez most, a už sa ku mne

nikdy nevrátili. Všetko som vždy prestál mlčky, bez jediného slova. Tak som dovŕšil dvadsiaty deviaty rok života.

Ale teraz už budem rozprávať.

Nič sa tým, samozrejme, nevyrieši, a aj keď dorozprávam, určite všetko zostane po starom. Napokon, písanie pre mňa nie je nijakým prostriedkom samoliečby, ale iba akýmsi slabým pokusom o samoliečbu.

Písať pravdivo je však nesmierne ťažké. Čím väčšími sa snažím písať pravdu, o to hlbšie sa tie správne slová predomnou ponárajú do tmy.

Nemám v úmysle vyhovárať sa. To, čo vám tu porozprávam, je podľa mňa to najlepšie. K tomu nebude čo dodať. A zároveň od toho niečo aj očakávam. Ak všetko dobre pôjde, možno o niekoľko rokov alebo aj desaťročí dokážem konečne nájsť svoje vykúpené ja. Potom sa slon vráti na savanu a ja sa krásne rozrozprávam o svete.

*

O písaní som sa veľa naučil od Dereka Hartfielda. Asi by som mal povedať, že vlastne všetko. Ibaže Hartfield bol, nanešťastie, po každej stránke nemožný autor. Pochopíte, keď si ho prečítate. Jeho románmi sa človek len ťažko prehrýza, príbehy nedávajú zmysel, témy sú detinské. No napriek tomu bol jedným z mála výnimočných spisovateľov, ktorí dokázali bojovať slovami ako zbraňou. Ak by sme ho postavili vedľa jeho súčasníkov, napríklad Hemingwaya alebo Fitzgeralda, svojím postojom bojovníka by za nimi, podľa môjho názoru, ani trocha nezaostával. Škoda len, že až do poslednej chvíle nedokázal jasne identifikovať, proti čomu vlastne bojoval. A práve v tom spočíva jeho neschopnosť.

Osem rokov a dva mesiace. Tak dlho márne bojoval, až kým nezomrel. V jedno slnečné nedeľné ráno v roku 1938 zoskočil zo strechy Empire State Building, v pravej ruke držal Hitlerov portrét a v ľavej otvorený dáždnik. Ani jeho

smrť nezbudila nijakú mimoriadnu pozornosť, rovnako ako jeho život.

Jeho kniha, ktorá sa ďalšieho vydania už nikdy nedočkala, sa mi náhodou dostala do ruky v treťom ročníku na nižšej strednej škole, keď sa mi v rozkroku vyhodil odporný ekzém. Tú pliahu som chytil od strýka, ktorému tri roky nato diagnostikovali rakovinu čreva, skrz-naskrz ho rozrezali, do úst a do konečníka mu zaviedli plastové hadičky, až napokon vo veľkých bolestiach skončil. Keď som ho naposledy videl, bol celý čiernohnedý a scvrknutý, vyzeral ako zlomyseľná opica.

*

Mal som troch strýkov, jeden z nich zomrel v Šanghaji. Dva dni po skončení vojny šliapol na mínu, ktorú sám zakopal. Posledný, čo ešte žije, sa stal kúzelníkom a cestoval po kúpeľných mestách po celom Japonsku.

*

Hartfield hovorí o kvalitnom písaní toto:

„Písanie je vlastne vyhodnocovanie vzdialenosti medzi mnou a tým, čo ma obklopuje. Človek na to nepotrebuje byť vnímavý, potrebuje pravítka.“ (*What's So Bad About Feeling Good?*, 1936).

Ja som sa s pravítkom v jednej ruke začal okolo seba opatrne obzerať tuším v roku Kennedyho smrti, odvtedy uplynulo aj pätnásť rokov. Za ten čas som sa zbavil naozaj všeličoho. Ako keď z lietadla s poruchou motora vyhadzujú najskôr batožinu, potom sedadlá a nakoniec príde na rad aj ten nešťastník stevard... Aj ja som počas tých pätnástich rokov všeličo povyhadzoval, lenže na odplatu som nič nové nezískal.

Konal som správne? Ťažko povedať... Nepochybne sa mi vďaka tomu uľavilo, no keď si predstavím, čo mi napokon zo-

stane na staré kolená, teda kým si po mňa príde smrť, zmocňuje sa ma hrôza. Po kremácii po mne nezostane vôbec nič.

Moja nebohá stará mama hovorievala: „Človeku s temnom v srdci sa snívajú len temné sny. A tým s ešte väčšou temnotou sa nesníva vôbec nič.“

V tú noc, keď stará mama zomrela, som najprv vystrel ruku a jemne som jej zatlačil viečka. Vtedy akoby potichu zmizli aj všetky jej sny, ktoré uchovávala celých sedemdesiatdeväť rokov, nič sa z nich nezachovalo, ako keď sa z asphaltovej cesty vyparia kvapky letnej búrky.

*

Ešte raz sa vrátim k písaniu. Naposledy.

Mne spôsobuje písanie nesmiernu bolesť. Stáva sa, že za celý mesiac nenapíšem ani riadok alebo píšem v kuse tri dni a tri noci, a nakoniec je všetko nanič. Napriek tomu vnímam písanie ako niečo príjemné. V písaní totiž človek poľahky objaví nejaký zmysel, na rozdiel od utrpenia života.

Túto skutočnosť som si uvedomil už ako tínedžer a tak veľmi ma to prekvapilo, že som skoro týždeň nedostal zo seba ani slova. Zdalo sa mi, že keď sa trocha posnažím, celý svet mi bude ležať pri nohách, hodnoty sa prevrátia naruby a čas začne plynúť naopak.

Žiaľ, až oveľa neskôr som si uvedomil, že som sa chytil do pasce. Dprostred strany v notese som si nakreslil čiaru, naľavo od nej som si zapísal zisky, napravo zas straty. O čo som prišiel, čo som pošliapal, čo som dávno opustil, čo som obetoval, čo som zradil... Nedokázal som to dopísať do konca.

To, čo sa snažíme uvedomiť, a to, čo si naozaj uvedomujeme, rozdeľuje hlboká priepasť. Jej hĺbku nedokážeme zmerať akýmkoľvek dlhým metrom. Tu dokážem spísať akurát len zoznam. Ani román, ani literatúru, a tobôž nie umenie. Je to len jeden obyčajný notes s čiarou uprostred strany. No možno skrýva nejaké ponaučenie.

Pokiaľ vás zaujíma umenie alebo literatúra, prečítajte si diela starých Grékov. Pretože k tomu, aby sa zrodilo skutočné umenie, je nevyhnutné otrokárstvo. Tak to bolo v starovekom Grécku; otroci obrábali pôdu, varili, veslovali na lodiach, zatiaľ čo občania sa vyhrievali v stredomorskom slnku a oddávali sa básnickej tvorbe či matematike. Také je umenie.

Človek, ktorý o tretej ráno prehľadáva chladničku v spiacej, nočnej kuchyni, dokáže napísať len tomu zodpovedajúce texty.

A to som ja.

► 2

Tento príbeh sa začína ôsmeho augusta 1970 a skončí sa o osemnásť dní neskôr, čiže dvadsiateho šiesteho augusta toho istého roka.

► 3

„Do čerta so všetkými boháčmi!“

Skríkol na mňa otrávene Krysa a zaprel sa oboma rukami do barového pultu.

A možno to kričal kávovému mlynčeku za mnou. Sedeli sme vedľa seba pri bare, takže na mňa nemal prečo ziapať. Tak či onak, len čo si trocha uľavil, hneď so spokojným výrazom na tvári vychutnával svoje pivo, tak ako obyčajne.

Napokon, nebolo tam nikoho, komu by ten krik prekážal. Malý bar bol úplne nabitý, a vlastne tam po sebe pokrikovali všetci. Pripomínalo to loď, ktorá sa už-už potopí.

„Hnusné pijavice,“ uľavil si Krysa a zhnusene pokrútil hlavou.

„Takí nevedia nič! Je mi zle z tých ich nafúkaných ksichtov!“

S perami pritlačenými o tenké sklo pivového pohára som mu bez slova pritakal. Nato stíchol, otáčal ruky na bare, ako-

by si zohrieval pri ohníku tenké prsty, a niekoľkokrát si ich aj dôkladne preskúmal. Vzdal som to a cível som do stropu. Totiž, kým si môj kamoš sústredene neskontroluje rad-radom všetkých desať prstov, dovtedy sa do novej témy určite nepustí. Ako vždy.

Za to leto sme spolu vypili asi jeden dvadsaťpäťmetrový bazén piva a zahádzali podlahu v bare J's päťcentimetrovou vrstvou škrupiniek z búrskeho orieškov, akoby sa nás zmocnil nejaký ošiaľ. To leto bolo také nudné, že inak by sme ho hádam ani neprežili.

Nad barovým pultom u J-a visela jedna grafika, celá zažltnutá od cigaretového dymu. Keď som sa nesmierne nudil, dokázal som si ju nekonečne dlho prezeráť bez toho, aby ma to prestalo baviť. Ten obraz vyzeral ako Rorschachov test, videl som v ňom dve zelené opice otočené k sebe, ako si hádžu napoly vyfučanú tenisovú loptičku. Keď som to povedal barmanovi J-ovi, na chvíľu sa na obraz pozorne zadíval, no potom len poznamenal, že možno áno, možno mám pravdu.

„Čo to asi zobrazuje?“ spýtal som sa.

„Tá ľavá opica si ty a tá pravá som ja. Keď ti hodím fľašu piva, ty mi za ňu hodíš peniaze.“

To sa mi páčilo, preto som sa napil piva.

„Je mi z nich zle!“ zopakoval Krysa, keď skončil s prehliadkou svojich prstov.

Nadávať na boháčov nezačal len dnes, už dávno ich strašne nenávidel. Jeho rodina síce oplývala dostatočným bohatstvom, ale vždy, keď som mu to pripomenul, odbil ma, že on za to predsa nemôže. Občas (väčšinou keď som to prehnal s pivom) som mu oponoval, že je to jeho vina, no len čo som to vyslovil, mal som po nálade. Aj Krysa mal totiž v určitom zmysle pravdu.

„Čo myslíš, prečo nemám rád boháčov?“

V ten večer pokračoval v tejto téme ďalej. Tak ďaleko sme sa dostali prvýkrát. Pokrútil som hlavou, že neviem.

„Lebo, narovinu, boháči vlastne vôbec nemyslia! Bez baterky a metra by sa nevedeli poškrabať ani len na zadku.“

Krysa s obľubou hovorieval „narovinu“.

„Myslíš?“

„Hej! Ono to o ničom dôležitom nerozmýšľa! Len sa tvári, že rozmýšľa... A čo myslíš prečo?“

„Čo ja viem?“

„No lebo nemusia! Aby sa stali boháčmi, na to hlavu, samozrejme, trochu potrebujú, ale aby si bohatstvo udržali, na to nepotrebujú nič. Ako keď si umelé družice vystačia aj bez benzínu. Stačí, že sa točia na jednom mieste. Ale ja taký nie som, a ani ty. Aby sme prežili, musíme neustále rozmýšľať. O všeličom, od zajtrajšieho počasia až po veľkosť štopľa vo vani. Nemám pravdu?“

„Áno, áno!“

„A o tom to je!“

Keď povedal všetko, čo chcel, vytiahol z vrečka papierové vreckovky a unudene sa hlasno vysmrkal. Nevedel som posúdiť, ako vážne to myslí.

„No napokon všetci skapeme,“ povedal som akoby na skúšku.

„To máš pravdu, raz zomrie každý. Lenže dovtedy musíš ešte aspoň päťdesiat rokov žiť, no a, narovinu, žiť a rozmýšľať päťdesiat rokov je predsa oveľa namáhavejšie, než žiť päťtisíc rokov bez rozmýšľania! No nie?“

Mal pravdu.

► 4

Krysu som prvý raz stretol pred tromi rokmi na jar. Bolo to v prvom ročníku na vysokej škole, obaja sme boli dosť opití. Preto si vôbec nepamätám, čo mohlo viesť k tomu, že sme sa napokon ráno o štvrtej ocitli vedľa seba v jeho čiernej fiatke šesťsto. Možno za to vďačíme nejakému spoločnému kamarátovi.

Jednoducho sme sa spili na mol a ručička tachometra ukazovala osemdesiat kilometrov. Takto pekne rozbehnutí sme preleteli cez živý plot, ktorý obkolesoval park, povalili sme ostrovček azaliiek a plnou silou narazili do kamenného stĺpa, a akoby zázrakom sme z toho všetkého vyviazli bez jediného škrabanca.

Keď som sa prebral zo šoku, vykopol som rozmlátené dve re a vystúpil, kryt kapoty fiatu odletel asi desať metrov dopredu a ležal pred klieťkou na opice, do predku auta sa odtláčil kamenný stĺp a prebudené opice strašne zúrili.

Krysa sa s rukami na volante skláňal v ostrom predklone, niežeby bol ranený, len dávil na prístrojovú dosku zapekaný obložený chlieb, ktorý zjedol pred hodinou. Vyliezol som na strechu auta a cez strešné okno som si prezrel miesto šoféra.

„Si v poriadku?!“

„Áno. Len som to trochu prehnal s pitím. Asi sa povraciam...!“

„Vieš odtiaľ vyliezť?“

„Vytiahni ma!“

Vypol motor, z prístrojovej dosky schmatol škatuľku cigariet, strčil si ju do vrečka, rozvážne sa mi chytil ruky a vyškriabal sa na strechu auta. Mlčky sme si sadli vedľa seba, pozorovali sme blednúcu oblohu a bez jediného slova sme vyfajčili niekoľko cigariet. Mne sa z nejakého dôvodu vybavil v pamäti film o tankovej vojne v hlavnej úlohe s Richardom Burtonom. Neviem, na čo vtedy myslel Krysa.

„Človeče, máme ale šťastie!“ skríkol asi po piatich minútach. „Veď sa pozri! Ani len škrabanec! Je to možné?“

„Ibaže máš po aute...“ namietol som.

„To nech ťa nemrzí! Nové auto sa dá kúpiť, ale šťastie si za peniaze nekúpiš...“

Trochu znechutene som sa naňho pozrel. „Ty si bohatý?“

„Zdá sa, že hej...“

„Tak to je dobre.“

Na to nepovedal nič, len akoby nespokojne pokrútil hlavou. „Mali sme ale šťastie!“

Zahasil si cigaretu o podrážku tenisky a ohorok hodil k opičej klietke.

„Počuj, my dvaja by sme mohli vytvoriť tím. Určite sa nám bude vo všetkom dariť!“

„A čím začneme?“

„Dáme si pivo!“

V blízkom automate sme si kúpili pol tucta plechovkových pív, šli sme si s nimi k moru, ľahli sme si do piesku, a keď sme všetko vypili, pozorovali sme more. Bolo úžasne slnečno.

„Volaj ma Krysa,“ povedal.

„Ako si prišiel k takej prezývke?“

„Na to som už zabudol. Hovorila mi tak už dávno. Na začiatku mi to prekážalo, ale teraz mi to znie normálne. Človek si zvykne na všetko.“

Potom sme všetky prázdne plechovky pohádzali do mora, ľahli sme si do piesku, natiahli sme si na hlavy kapucne na kabátoch a asi hodinu sme si pospali. Keď som sa prebudil, telom mi akoby preblesla akási abnormálna vitalita. Bol to zvláštny pocit.

„Teraz by som pokojne prebehol hoci aj sto kilometrov,“ povedal som Krysovi.

„Aj ja,“ odvetil.

V skutočnosti sme však potom museli urobiť niečo iné, a to v trojročných splátkach uhradiť mestskému úradu opravu napáchaných škôd v parku aj s úrokmi.

► 5

Krysa nečítal knihy. Nikdy som ho nevidel čítať nič okrem športových novín a reklamných pohľadníc. Vždy, keď som si z dlhej chvíle čítal nejakú knihu, on mi do nej zvedavo nakúkal, ako keď sa mucha pozerá na mucholapku.

„Prečo čítaš knihy?“

„Prečo piješ pivo?“

Striedavo som si naberal zo stavridy v octovom náleve a zo zeleninového šalátu a odpovedal som mu otázkou bez toho, aby som naňho pozrel. Krysa sa zamyslel a asi po piatich minútach sa ozval znova.

„Na pive je dobré to, že sa premení na moč a že ho vylúčiš. Jeden aut, jeden dvojaut, a basta.“

Krysa mi zodpovedal otázku a pozeral sa, ako jem.

„Prečo stále čítaš knihy?“

Posledný kúsok stavridy som zapil pivom, potom som odpratal tanier, chytil som rozčítanú *Citovú výchovu*, ktorá ležala bokom, a bleskovo som si ju prelistoval.

„Pretože Flaubert je mŕtv, chápeš?“

„Žijúcich autorov nečítaš?“

„Živí autori nestoja za nič.“

„Prečo?“

„Lebo sa mi zdá, že mŕtvemu viem odpustiť skoro všetko.“

Odpovedal som mu, a pritom som v prenosnom televízore na polici za barom sledoval reprízu *Route 66*. Krysa sa na chvíľu zamyslel.

„A živému? Tomu nedokážeš odpustiť skoro nič?“

„Hm, neviem. Nad tým som sa nikdy seriózne nezamýšľal. No ak ma raz niekto k tomu prinúti, možno to tak dopadne.“

Prišiel J a postavil pred nás ďalšie dve pивá.

„A čo urobíš, ak mu nedokážeš odpustiť?“

„Asi objímam vankúš a zaspím.“

Krysa akoby zmätene zavrtil hlavou.

„To je zvláštne! Tomu nerozumiem...“

Nalial som mu do pohára pivo, ale on sa ešte chvíľu krčil a rozmýšľal.

„Naposledy som prečítal knihu minulý rok v lete,“ priznal sa. „Názov aj meno autora som už zabudol. Aj to, prečo som ju vlastne čítal. V každom prípade to bol román od nejakej ženy. Hlavnou postavou bola známa, ešte len tridsaťročná

módna návrhárka, posadnutá myšlienkou, že je nevyliciteľne chorá.“

„Čo jej bolo?“

„Zabudol som. Asi mala rakovinu či niečo podobné. Existujú aj nejaké iné neliečiteľné choroby? ... Prišla do letoviska na pobreží a celý čas tam masturbovala. Vo vani, v lese, v posteli, v mori, no fakt všade.“

„V mori?“

„Áno! Veril by si tomu? Prečo treba také niečo opisovať v románe? Veď by sa dalo písať o toľkých iných veciach, nie?“

„Hm, ktovie?“

„Tak taký román nemusím. Je mi z neho zle.“

Pritakal som mu.

„Ja by som písal úplne iné romány.“

„Napríklad?“

Končekmi prstov prechádzal po okraji pohára a rozmýšľal.

„Napríklad toto: plávam sa na lodi a tá sa potopí uprostred Tichého oceána. Plávam zakvačený do záchranného kolesa, pozerám sa na hviezdy a vznášam sa sám vo vode. Je tichá, krásna noc. Potom ku mne pripláva mladá žena, aj ona sa chytí záchranného kolesa.“

„Je pekná?“

„Samozrejme.“

Odpil som si hlt piva a pokrútil som hlavou.

„To je hlúpe!“

„Veď počúvaj! Potom sa vznášame vedľa seba na hladine a o všeličom sa rozprávame. Odkiaľ sme, kam ideme, o koníčkoch, s koľkými ženami som sa vyspal, o televíznych programoch, o tom, čo sa mi včera v noci snívало, a podobne. A potom si vypijeme pivo.“

„Počkaj! Odkiaľ máte pivo?“

Krysa chvíľu rozmýšľal.

„Vznáša sa vo vode! Z lodnej reštaurácie sa vyplavili plechovky piva. A ešte aj konzervy so sardinkami v oleji. Tak by to šlo?“

„Áno.“

„Postupne sa rozvidní. Čo budeme robiť?“ spýta sa tá žena. „Skúsím plávať tým smerom, mohol by tam byť ostrov,“ povie. No možno tam žiadny ostrov nie je. „Ostaňme tu a popíjajme pivo, určite nás priletia zachrániť,“ navrhne jej. Lenže ona odpláva, sama.“

Tu sa Krysa na chvíľu odmlčal a napil sa piva.

„Tá žena pláva tri dni a dve noci a dopláva na ostrov. Mňa pripitého zachráni lietadlom. O niekoľko rokov sa úplne náhodou znovu stretneme v malom bare vo štvrti Jamanote.“

„A potom si spolu znova vypijete pivo, však?“

„Nie je to smutné?“

„Neviem,“ odvetil som.

► 6

Krysov román sa vyznačuje dvoma veľkými prednosťami: nenájdete tam sex a nikto v ňom nezomrie. Veď ľudia bežne umierajú a súložia. To je normálne.

*

„Myslíš, že som urobila chybu?“ spýtala sa tá žena.

Krysa si upil z piva a pomaly pokrútil hlavou. „Narovinu, každý raz pochybí.“

„Prečo si to myslíš?“

„Hm,“ zamrmlal a oblizol si hornú peru. Na tú otázku nevedel odpovedať.

„Plávala som až po ostrov zo všetkých síl, skoro mi odpadli ruky. Bola som načisto hotová, myslela som si, že vypustím dušu. Neustále som premýšľala, či som neurobila nejakú hlúposť a ty si sa naopak nerozhodol správne. A kým sa tu tak strašne mordujem, možno nerobíš nič, len sa pokojne vznášaš vo vode.“

Keď to dopovedala, zľahka sa zasmiala a chvíľu si zachmúrene tlačila na kútiky očí. Krysa si rozpačito šacoval vrecká. Po troch rokoch sa mu neskutočne chcelo fajčiť.

„Chcela si, aby som zomrel?“

„Tak trochu...“

„Naozaj len trochu?“

„Už si nepamätám.“

Na chvíľu stíchli. Krysovi sa zdalo, že musí niečo povedať.

„Vieš, ľudia sa už rodia nerovní...“

„Kto to povedal?“

„John F. Kennedy!“

► 7

Keď som bol malý, bol som veľmi tichý chlapec. Rodičia sa o mňa báli, a tak ma vzali k nášmu známemu psychológovi. Lekárov dom stál na kopci, mal dobrý výhľad na more, a keď som si sadol na pohovku v slnečnej obývačke, elegantná pani v stredných rokoch priniesla studený pomarančový džús a dve šišky. Opatrne som zjedol polovicu šišky a vypil džús a dbal som o to, aby som si cukor nerozsypal po nohaviciach.

„Napiješ sa ešte?“ spýtal sa lekár, ja som však zavrtel hlavou. Sedeli sme sami oproti sebe. Z náprotivnej steny na mňa ako bojazlivá mačka vyčítavo zazeral portrét Mozarta.

„Vieš, kdesi žila jedna milá koza...“ Aký krásny začiatok! Zavrel som oči a usiloval som sa predstaviť si tú kozu.

„Koža celý čas chodila s ťažkými zlatými hodinkami na krku a funela. Tie hodinky boli nielen strašne ťažké, navyše aj pokazené, stáli. Prišiel k nej jej kamarát zajac a hovorí: ‚Počuj, kozička, prečo neustále chodíš s pokazenými hodinkami? Jednak sú ťažké, jednak sú nanič...‘ ‚Veru, ťažké naozaj sú,“ uznala koza. ‚Ale už som si na ne zvykla. Aj na to, že sú ťažké, aj na to, že stoja...“